

Warszawa, 12-08-2022 r.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

IX.022.16.2022.MK

Pan
Zbigniew Ziobro
Minister Sprawiedliwości
Prokurator Generalny
ePUAP

Szanowny Panie Ministrze,

w odpowiedzi na pismo z dnia 9 sierpnia 2022 r. (l.dz. DSRiN-II.406.18.2022) przedkładam uwagi do projektu rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie w sprawie pobytu nieletnich w zakładach poprawczych (dalej: rozporządzenie).

1. Przepis § 5 ust. 1 rozporządzenia stanowi, iż o skierowaniu nieletniego do zakładu poprawczego zawiadamia się sąd rodzinny, zakład, do którego nieletni został skierowany, rodzinę zastępczą zawodową, młodzieżowy ośrodek wychowawczy, okręgowy ośrodek wychowawczy i zakład leczniczy, w których nieletni przebywa, schronisko dla nieletnich, w którym nieletni przebywa. Przepis nie przewiduje powiadomienia rodziców lub opiekuna nieletniego. Zważywszy na stwierdzenie zawarte w uzasadnieniu do projektu rozporządzenia - „Podobnie, jak w przypadku kierowania nieletniego do zakładu poprawczego, w procedurze przenoszenia nieletniego do innego zakładu poprawczego również istnieje obowiązek zawiadamiania sądu rodzinnego oraz zakładów poprawczych, z którego nieletni jest przenoszony i do którego ma zostać przeniesiony oraz rodziców albo tego z rodziców,

pod którego stałą pieczęcią nieletni faktycznie pozostaje, albo opiekuna nieletniego.” - wydaje się, że brak ten jest spowodowany jedynie niedopatrzeniem. Niemniej jednak Rzecznik zwraca uwagę na potrzebę uzupełnienia przepisu poprzez wskazanie rodziców i opiekuna nieletniego jako osób, które powiadamia się o skierowaniu nieletniego do zakładu poprawczego.

2. Ponadto, z uwagi na potrzebę podmiotowego traktowania nieletniego wskazany przepis powinien również nakazywać zawiadomienie nieletniego o podjętej wobec niego decyzji.

1. Zgodnie z § 7 ust. 1 nieletniego przyjmuje do zakładu dyrektor zakładu i przeprowadza z nim rozmowę, zapoznaje nieletniego z jego prawami i obowiązkami oraz zasadami pobytu w zakładzie oraz poucza o terminie i sposobie składania zażalenia, o którym mowa w art. 107 ust. 1 pkt 21 ustawy, co nieletni potwierdza własnoręcznym podpisem. W projektowanym rozporządzeniu powinien znaleźć się również zapis o konieczności poinformowania nieletniego o monitoringu i pomieszczeniach, które on obejmuje.

2. Zgodnie z § 7 ust. 2 psycholog lub pedagog przeprowadza rozmowę wstępną z nieletnim oraz poddaje nieletniego badaniom osobopoznawczym w celu diagnozy i prognozy resocjalizacyjnej, zindywidualizowania procesu resocjalizacji, zapobiegania wzajemnej demoralizacji nieletnich oraz zapewnienia bezpieczeństwa i porządku wewnętrznego zakładu. Taka regulacja poprzez użycie spójnika „lub” zgodnie z zasadami logiki prawniczej oznacza, że taką rozmowę może przeprowadzić zarówno psycholog, jak i pedagog, albo jeden z nich. Zdaniem KMPT najważniejsze jest otoczenie nieletniego przede wszystkim pomocą psychologa, gdyż pozwolić to może na ewentualne ujawnienie psychologicznych dowodów stosowania tortur poprzez odpowiednią diagnozę. Stąd, rekomendowana jest zmiana projektu i wpisanie obligatoryjnej rozmowy nieletniego z psychologiem.

3. Zgodnie z § 7 ust. 4 nieletni umieszczony w izbie adaptacyjnej może brać udział w zajęciach dydaktycznych i wychowawczych. Zdaniem KMPT nieletni powinien mieć także zagwarantowany dostęp do świeżego powietrza, zgodnie z art. 107 ust. 2 ustawy o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich. Zgodnie ze standardami ONZ dotyczącymi ochrony nieletnich pozbawionych wolności (Zasady z Hawany) każdy

nieletni powinien mieć codziennie prawo do odpowiedniej ilości wolnego czasu, za każdym razem spędzanego na świeżym powietrzu, jeżeli pozwolą na to warunki pogodowe¹.

4. Zgodnie z § 18 za zgodą dyrektora zakładu, nieletni może nosić własną odzież, bieliznę i obuwie. Zdaniem KMPT co do zasady nieletni powinien mieć możliwość noszenia własnej odzieży. Zwiększa to uczucie komfortu i pozwala na szybsze przystosowanie się do otaczającej rzeczywistości. Wprowadzenie zasady, że nieletni nosi odzież zapewnioną przez zakład, a tylko za zgodą dyrektora może nosić swoją, jest stygmatyzujące. Ponadto, wprowadza możliwość różnej praktyki w placówkach tego samego rodzaju. W swoim brzmieniu projekt jest bardziej rygorystyczny niż przepisy dotyczące jednostek penitencjarnych. Zgodnie z regulacjami Kodeksu karnego wykonawczego² skazani w zakładzie karnym typu zamkniętego mogą korzystać z własnej bielizny i obuwia, a za zezwoleniem dyrektora zakładu karnego - także z odzieży. Natomiast w zakładzie typu półotwartego i otwartego skazani mogą korzystać z własnej odzieży, bielizny i obuwia. Nie wydaje się zatem zasadne założenie z góry konieczności korzystania przez nieletnich z odzieży zapewnianej przez zakład (w szczególności bielizny).

Wyrażam nadzieję, że przedstawione uwagi zostaną wzięte pod uwagę w trakcie prac nad ostatecznym kształtem rozporządzenia.

Z poważaniem

Stanisław Trociuk

Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

/-podpisano elektronicznie/

---

¹ Zob. Zasady Narodów Zjednoczonych dotyczące ochrony osób nieletnich pozbawionych wolności (Zasady z Hawany). Rezolucja Zgromadzenia Ogólnego 45/113 z 14 grudnia 1990 r., Reguła 47.

² Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z 2021 r. poz. 53 z późn. zm.).